

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

5. köide Tallinnas, teisipäeval, 23. detsembril 1924 Nr. 50 (94)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Homo oeconomicus: Indeksnumbrite arvestamisest

Põlevkivi võitlus vedurikolde pärast

H. Neuhaus: Linnaomavalitsuse tagavara-
summadest ja kapitaalide asutamisest

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI MAJANDUS

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri
ilmub Eesti Majanduspoliitilise Seltsi väljaandel
kord nädalas

Vastutav toimetaja N. KÖSTNER

Ainukene majandusline eri-ajakiri Eestis

Juhtkirjad paremate Eestiasjatundjate sulest
Laialdane majandusline informatsioon sise
ja väljamaalt

Eesti konsulaar- ja kaubandusliste esitajate
aruanded

Igale ärimehel tarvilikud praktilised teated
kaubanduse, tööstuse ja rahanduse alalt

Ärisse puutuvad juriidilised teated

Ajakiri ilmub kaubandus-tööstusmi-
nisteeriumi, Tallinna Börse-komitee,
Pankade Nõukogu ja Vabrikantide
ühisuse toetusel

Tellimise hind: aastas Emk. 1000. Väljamaale 2000.
pooles " " 500. " 1000.

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39

Talitus: Lai tän. 38, Graafiline ühing „Kiri“, tel. 18-66

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale Emk. 2000.-
pooleaastas " 500.- " " 1000.-

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Laf tän. 38, Graaflilne Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

5. köide. Tallinnas, teisipäeval, 23. detsembril 1924. Nr. 50 (94)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Homo oeconomicus: Indeksnumbrit arvestamisest. Põlevkivi võitlus vedurikolde pärast. H. Neuhaus: Linnaomavalitsuse tagavarasummadest ja kapitaalide asutamisest. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubafuru ülevaated.

Tallinnas, 22. detsembril 1924.

Valitsuse vahetusel. Dr. F. Akeli vähemusvalitsus on läinud, andes maad uuele koalitsiooni valitsusele, mida kõik riigikogus esitatud rühmad toetavad. Uue valitsuse töökava ei ole veel teada, kuid paras aeg on meelega tuletada, mis vast lahkunud valitsus meie rahvamajanduse alal on teinud.

See oli teatavasti n. n. „uue majanduspoliitika“ valitsus ja lõppude lõpuks on silmanähtavaid ja tähelepanuväärseid jälgi järele jätanud omas tegevuses just see minister, keda õigusega uue majanduspoliitika loojaks ja kõige tugevamaks kaitsjaks on peetud — O. Strandman. Teistel aladel oli valitsus nõrk, temal puudus nähtavalt organisatsiooni võime ja isegi loodud organisatsioon kippus lagunema, mis 1. det. sündmuste puhul avalikuks tuli.

Kohe alguses paistis silma hra Strandmani programmi ja selle täitmise liig kabinetiline iseloom, kuid ei või ka seda ütlemata jätta, et kuude jooksul, mil hra Strandman meie majanduspoliitikat juhtis, ta oma programmi teatud revideerimise alla võttis, ja mis sellest programmist positiivset teostatud on, võib julgelt aluseks olla, mille peale järgnevad majandusministrid edasi võivad ehitada.

Krediitide kokkutõmbamisest ei tulnud teatavasti midagi nähtavat välja ja see hüüdsõna jäeti enne kõrvale, kui tema praktilisele teostamisele oleks asutud. Kuid juba üksi tagasihoidlikkus krediitide andmisel on võimaldanud Eesti margale uue

toetuspunkti ja on põhjuseks, mis marga tema kavatses kuldkrooni pariteedile üles viis ja ühtlasi meie kaubandusbilansi aktiivseks muutis.

Kaubandusbilansi aktiivteet, millest eelmistel aegadel unistadagi ei juletud, on nüüd juba 4 kuud kestnud ja igatahes on hra Strandmanil korda läinud tõendada, et kaubandusbilansi aktiivseks tegemine majanduspoliitiliste võtete abil võimalik on, ja et siin tarvis ei ole poliitilisi reglamente tarvitada. Selles aktiivteedis mängivad teatud osa ka kõrgendatud tollid; kuid see osa peab olema võrdlemisi õige väikene, sest et meie kaubandusbilansi aktiivteet ei ole mitte nii palju saavutatud sisseveo vähenemisest kui just väljaveo suurenemisest, ja sisseveo vähenemise alal tulevad selgesti avalikuks tundemärgid, mis näitavad, et mitte tollid sisseveo takistuseks ei olnud vaid krediitide puudus (puuvill!).

Samuti jäi teostamata üks tähtsamatest punktidest kogu Strandmani majanduspoliitilises programmis, nimelt erakorraline metsade müük. Selle asemel tekkis kavatsus müüa jooksva aasta langist paariks aastaks ette teatud hulk metsa ühele ostjale ja saada sellega suuremat avansi riigikassa valuutatagavarade täiendamiseks. See kavatsus jäi hra Strandmanist teostamata. Tema järeltulija saab sel alal õige halva paranemise, mis ka teatud laiemaulatuslisi majanduslisi raskuseid enesega kaasa võib tuua. Nimelt on tänavuaastane metsalank selle tagajärjel kuni tänaseni müümata; nüüd on kiire korras oksjonid määratud paari päeva peale, mis muidugi edukaks müügiks mitte

kõige kohasem tee ei ole ning lõppude lõpuks võib käesoleva aasta metsalangi suur osa raiumata jääda.

Tuleb veel eriti märkida, et hra Strandmanil mitte korda ei läinud Eesti Panga ja valitsuse vahel selget vahekorda luua. Kuna eelmist valitsust just peaaesjalikult selles oli süüdistatud, et tema Eesti Panga tegevust aktiivsemalt ei juhtinud ja Panga omapead oli talitada lasknud, siis tuli peagi avalikuks, et Eesti Pank vaatamata selle peale, et minister ex officio Panga nõukogu liige oli (või just selle kiuste) oma iseseisvat rada käis ja minister omalt poolt mitmel juhtumisel mõista andis, et tema ennast Eesti Panga poliitikasse ei sega. Selle tagajärjel jäi muu seas teostamata ja isegi algatamata üks tähtsam punkt uue majanduspoliitika programmis, nimelt üksikute tööstusharude väljaarendamine nende elujõulikkuse seisukohalt. Sel alal on küll sporaadiliselt nii Eesti Pank kui ministerium tegutsenud, on mingisuguseid uurimisi tehtud, kuid meie teada ei ole ühtegi põhimõtteliku otsust ega sihtjoont praktiliseks tegevuseks üles seatud. Tegelikus elus on Eesti Pank siin talitanud ainult üksikute juhtumiste puhul, kord ühel kord teisel viisil ja kõige rohkem on ta lihtsalt asjade otsustamist edasi lükanud ja paigal tammunud. Selle põhjuseks oli muidugi suurel määral just valitsuse majanduspoliitika selgusetus nendes küsimustes ja direktiivide puudus rahaministeriumist.

Kokkuvõttes võime igatahes ütelda, et h-ra Strandman selle lühikese aja jooksul, mil ta Eesti majanduspoliitikat juhtis, oma järeltulijale on kindla aluse rajanud, mille peale edasi ehitada. Mark oli täiesti katastroofilises seisukorras, kui Strandman ministeriumi tuli ja Eesti Pank nõutu tekkinud olukorras. Oma järeltulijale jätab h-ra Strandman kindla marga ja ühtlasi silmanähtavalt kasvavad uued valuutareservid.

H-ra L. Sepp'a isik on selleks pandiks, mis meid laseb oletada, et „uut majanduspoliitikat“ ka uue valitsuse ajal jätkatakse, muidugi sel revideeritud kujul, mis ta omale viimastel kuudel oli saanud. H-ra Sepp on oma vaateid mitmel puhul küllalt selgelt avaldanud, et nende põhjal tema tulevase tegevuse kava enamvähem selgena paistab. Kuna hra Sepp pealegi otse Eesti Pangast tuleb, siis võib loota, et Panga ja valitsuse tegevuse vahel nüüd viimaks ometi kindlam side tekkib ja et lähemal ajal Pangale ning meie rahasüsteemile nende lõpulik kuju antakse.

Indeksnumbrite arvestamisest.

Homo oeconomicus.

III.

Teoreetiliselt palju vastuvõetavam on geomeetriline keskmine.

$$\sqrt[n]{\frac{p_1 p_1^1 \dots}{p_0 p_0^1 \dots}}$$

Selle paremus seisab eestkäit selles, et ta „aja-katsele“ vastab, sest ei kasvatis;

$$\sqrt[n]{\frac{p_1 p_1^1 p_1^{II} \dots p_1^{(I)}}{p_0 p_0^1 p_0^{II} \dots p_0^n}} \sqrt[n]{\frac{p_0 p_0^1 \dots}{p_1 p_1^1 \dots}} = 1.$$

Ka annab ta ühed ja samad resultaadid, kas tarvitada lüli-süsteemi või kindlabaasise süsteemi, nagu järgneb vormelist:

$$\sqrt{\frac{p_1 p_1^1 \dots}{p_0 p_0^1 \dots}} \sqrt{\frac{p_2 p_2^1 \dots}{p_1 p_1^1 \dots}} = \sqrt{\frac{p_2 p_2^1}{p_0 p_0^1}}$$

Nii ei tee ühe baasis-punkti pealt teise peale selle vormeli juures raskusi. Tema puudusi on kaks tähtsat; esiteks võrdlemise raske kalkulatsioon (logaritmeerimine) ja teiseks, ehk ta küll äärmiste hinnakõikumiste vastu vähem tundelik on, kui aritmeetiline keskmine, mõjuvad need tema peale siiski õige teravalt. Teda tarvitab ja soovitas vanematest teoreetikutest Jevons, kes oli toleaegete statistikute ja ökonomistide seas kõige parem matemaatik.

Kuid paremini, kui geomeetriline, eraldab suured kõikumised mediaan, mis äärmiste hinnakõikumiste peale üleüldse ei reageeri. Tema muutub ainult hindade suure hulgaga koos ja on sellep. vististi lihtsatest vormelitest kõige lähem hindade tasapinna pildistaja. Statistikutest on teda soovitanud kaks paremat Inglise teoreetikut Edgeworth ja Bowley, kes viimane teda hinnastatistika jaoks ideaalseks keskmiseks peab. Fisheri klassifikatsioonis on ta „vaevaste“ i.-n. klassis, kuid palju ees geomeetrilisest keskmisest. Kuid F. klassifikatsioon on vaevast mõõduandev, sest tema mõõdab üksikute vormeliste headust nende kõrvalkaldumistega „ideaalsest“, mille ideaalsus aga absoluut millegagi tõendatud ei ole. Fisher ise ütleb koguni, et täitsa lahtiseks jääb küsimus, kui palju tema poolt soovitatud kõige paremad vormelid hindade tasapinna tõelist seisukorda peegeldavad.

Nad olla ainult kõige täielikumad ja minna üksteisega hästi kokku.

Kõrvale jättes harmoonilist keskmist:

$$\frac{n}{\frac{p_0 + p_0^1 + p_0^n}{p_1 + p_1^1 + p_1^n}}$$

mis õige lähedal seisab geomeetrilisele (iga n arvu geomeetriline keskmine on harmoonilisest suurem ja aritmeetilisest vähem), kuid millel on samasugune negatiivne tendents-viga, nagu aritmeetilisel on positiivne, võiksime kokku võttes öelda, et kui meil mingisuguste kahe vormeli vahel meie praegustes oludes valida on, siis ainult geomeetrilise ja mediaani vahel. Mediaanile tuleks eesõigus anda, sest et ta esiteks kergem on kalkuleerida ja et teiseks tema juures võimalik on hinna-nimestikku ilma takistuseta aeg-ajalt laiendada või kitsendada – iga üksiku hinna mõju mediaani peale on õige väike. Takistusena mediaani tarvitamisel esinevad juhtumised, kus suur hulk hindu mingisugusel põhjusel kauemat aega ei muutu.

Kui niisuguseid kaupu küllalt palju on, ja teised hinnad niihästi alla kui üles kõiguvad, siis võib mediaan kauemaks ajaks ühele kohale seisma jääda, kuna teised keskmised väikese amplituudiga üles ja alla kõiguvad; kui siis hinna-noteerimised korraks elavamaks lähevad, teeb ka mediaan nagu unest ärgates järsu hüppe. Aga võib olla, et see just rohkem vastab hindade kõikumise iseloomule.

Lõpuks võiks veel nimetada, et mediaani tarvitades võimalik on ühtlasi hindade tasapinna iseloomustamisega ka nende kõikumise amplituudi mõõta, arvutades hinnamuutuste mediaani kõrval ka nende kvartiilid, mille varal saaks hea hinnamuutuste amplituudi koefitsiendi:

$$\frac{Q_1 - Q_2}{Q_1 + Q_2}$$

(kus Q_1 ja Q_2 tähendavad kvartiilid).

Et võimalust anda kõrvalseisjatele vähemalt üldiselt hinnata mitmesuguste vormelile täpsust toon mõned näitused Fisheri raamatust „The Making of Index Numbers“. F. poolt valitud 36 kauba jaoks olid 1913. a. baasil i.-n.:

	1915	1916	1917	1918
Lihtne aritmeetiline . . .	98	124	176	187
Baasisaasta hulkadega kaalutud aritmeetiline	100	114	162	178

Lihtne geomeetriline . . .	97	121	167	180
Kaalutud geomeetriline (kalkuleeritava aasta väärtusega)	101	116	170	182
Lihtne mediaan	99	119	164	191
„aggregaat“ (Bradstreet)	96	108	147	173
Kaalutud ja „paarifutud“ aggregaat (Fisheri „ideaal“ vormel)	100	114	162	178

Neist arvudest on näha, et kõige rohkem „ideaalist“ lähevad lahku lihtne aggregaat i.-n. ja lihtne aritmeetiline, kuna teiste protsentuaalne lahkumineku vaevalt palju suurem on materjaali arvatavatest vigadest.

Põlevkivi võitlus veduri-kolde pärast.

(Eri-küttekommissjoni materjaalidest).

Riiklise põlevkivitööstuse juhataja ins. M. Raudi visadus, millega ta põlevkivile teed on tasandanud, on asjaosaliste keskel juba lentsõnaks saanud, ja hra Raud võib oma tegevuse tagajärgede peale uhke olla, mis nüüd kõikidele nähtavad on. Ei oleks temal seda visadust olnud, seisaks võib olla põlevkivi praegu veel seal, kuhu ta venelastest ja sakslastest maha jäi. Võitjate üle ei mõisteta teatavasti kohut ja sellepärast jäävad loomulikult teisele plaanile need väärsammud ja väärravamised, mis hra Raudi enese tegevuses kogu selle aja jooksul nähtavale on tulnud ja mis teatud mõttes ka meie põlevkivitööstuse edenemist on takistanud.

Ei tule unustada, et põlevkivi kontsessioonide andmine hra Raudi energilisel vastuseismisel kauemat aega viibis ja et selle tagajärjel meil erapõlevkivitööstus alles oma esimesi samme teeb. Ei tohi ka unustada, et hra Raudi esialgsed kavatsused olid põlevkivi mitte lasta toore kütteinena turule, vaid teda peaaesjalikult destilleerida. Edaspidine edenemine on põlevkivi kui tööstuse kütteinena odavuse ja otstarbekohasuse kohta kindlad tõendused annud, kuid senini puuduvad veel need tõendused põlevkivi kui tooresmaterjaali kohta õlitööstuses. Loodame, et need varsti ka kõige parematena osutavad.

Põlevkivi on võitlust pidanud teatavasti kogu aja õige mitmetel väerindadel. Esialgu ei olnud selle võitluse tagajärjed kuigi

suured. Töösturid ei tahtnud põlevkivist kuuldagi. Gaasivabrikud tarvitasid teda ainult kõige suurema häda sunnil. Seati sisse veel väikemüük koduseks tarvitamiseks ja sel alal leidis põlevkivi muidugi ostjaid samuti kõige suurema häda pärast. Tsemenditööstuses ei pidanud kivi kütteinena kõlbama ja tsemenditöösturid tarvitasid tsemendivalmistamiseks kivisütt. Küttepuudusel tegi raudtee katseid põlevkivi küttega ilma et neist katsetest midagi head oleks välja tulnud.

Sellest ajast saadik on mõne aasta jooksul pilt täiesti teiseks muutunud. Vabrikud ja iseäranis suured vabrikud lähevad põlevkivi peale üle ja näevad põlevkivis Eesti suurtööstuse päästerõngast. Tsemenditööstuses seletatakse, et põlevkivi tsemenditööstuse jaoks ideaalne kütteinena on ilma ühegi kivisõe lisandusega. Põlevkivi tarvitamine koduse kütteinena on arusaadaval viisil kadunud, kuid vaevalt on sellest tarvitajast hra Raudil kahju kui tal teised palju suuremad tarvitajad on tekkinud.

Ühe tarvitajaga on aga põlevkivil veel endiselt kibe võitlus käimas. See on nimelt riigi raudtee, ja iga kord kui näitab, et vastane kahe öla peale maha on litsunud, vabastab see enese mõne kunstvõttega pealetungija käte vahelt ja tuleb võitlust jälle uuesti alata. Selle võitluse ajalugu on õige pikk ja õige keeruline, millest siinkohal ainult ühte episoodi tahaksime nimetada, mis lähemal ajal juba riigi majandusnõukogu ette ulatab.

Riigi 1924. a. eelarve arutamisel eelarvekommissjoni teedeministeeriumi alamkommissjonis käesoleva aasta jaanuaris, seletas raudtee esitaja, et raudteevalitsus ei poolda põlevkivi tarvitamist raudteel, sest põlevkivil on suured halbtused: ta annab palju tuhka, vedurid tulevad varustada liikuvate restidega, põlevkivi tolmas, mõjub kahjulikult meeskonna tervise peale ning, mis kõige tähtsam – põlevkivi kütete on kallim puu ehk kivisõe küttest. Viimases suunas oli raudteevalitsus hulga katseid teinud ja nende katsete tagajärg oli, et tegelikku kulu 100 vedurkilomeetri läbijooksu kohta tuleb puuküttega 5690 marka, kivisõega 5787 marka, põlevkiviga 6105 marka ja turbaga 6226 marka. Peale selle ei vasta põlevkivi, tehniliselt raudtee nõuetele, sest rongid jäävad hiljaks ja ei ole neid võimalik tunniplaanil järele liikuda lasta. Vastuvõetavaks kütteinaks oleks ainult põlevkiviõli, kuid seda ei ole saada.

Põlevkivitööstuse esitajad ei jäänud muidugi sarnaste seletustega rahule ja väitsid hoopis vastupidiselt, et põlevkiviga raudteel sama hästi sõita saab kui puudega ja et põlevkivi kütete mitte puudest kallim ei ole, vaid palju odavam ning et kõik takistused, mis põlevkivil raudteel ära võita on, tekkivad sellest, et raudteevalitsus mingisugustel põhjustel, nii ütelda põhimõttelikult, põlevkivi vastu on ning tarvilikka põhjendusi ainult otsib. Toodi muu seas ette, et raudteevalitsuse arvates põlevkivi liig niiske on ja tema hoidmiseks tarvis oleks kaetud ladusid. Selleks aga ei olla raudteevalitsusel krediiti. Põlevkivitööstus olla raudteevalitsusele kohe tarvilikku raha lubanud, kuid ladud jäeti siiski ehitamata. Eelarvekommissjon ei suutnud asjatundjate vaieluste asjus seisukohta võtta ja avaldas soovi, et erikütteinete, põlevkivi, puude ja turba kasuliku tarvitamise uurimiseks raudteel moodustatakse erapooletu erikommisjon, kes seda küsimust kõikkülgselt läbi uuriks, kuidas erikütteinete vedurite kütteks kõige kasulikumalt saaks tarvitada.

Sellesse komisjoni koonduski siis võitluse front.

Kommisjon töötas teedeministeeriumi tehnika osakonna juhataja ins. H. Perna eesistumisel mitte vähem kui 10 kuud, pidas 13 istangut, asutas 3 alamkommissjoni, mis kokku 30 istangut pidasid ja kogu töö hulk, mis komisjon tegi, ulatab ühe inimese 9 töökuuni à 8 tundi päevas. Peale selle tehti veel suur osa tööd üksikute asutuste kantseleides.

Kütteinete tehnilisi tarvitusvõimalusi läbi kaaludes leidis komisjon, et puudega vedurit küttes mingisuguseid tehnilisi raskuseid ei sõidu kiiruse ega ka muudes küsimustes ei teki ning et tervishoidliselt seisukohalt vaadates püüdes veduri meeskonnale kõige vastuvõetavam kütteinena on.

Tulekahju hädaoht leiti suur olevat ja peeti tarvilikuks, et tulekahjustest tekkivad kahjud puudega kütmise kulude kalkuleerimise juures arvesse võetaks.

Turba kohta leiti, et labidaturvas vedurite kütteks ei kõlba, pressiturvas aga kõlbaks peaaegu sama hästi kui puud. Ka terviselisest küljest ei leitud halbtusi. Sädemete hädaoht hinnati 75% peale puude hädaohust. Täiesti soovitatavaks peeti vedurite kütteks brikett-turvast, kuid seda veel Eestis ei valmistata.

Põlevkivi asjus lähevad muidugi vaielused juba palju ägedamaks. Arutatakse küsimust, kas põlevkiviküte kahjulikult ve-

duri küttekollete peale ei mõju. Senised andmed niisugust oletust küll ei põhjenda, kuid igatahes ei saavutata küsimuses tarvikku selgust.

Raudtee veosakond seletab, et andmete järele põlevkivi küttega rongid jäävad keskmiselt hiljaks 55,1 minutit iga 100 kilomeetri peale; sellepärast ei saavat põlevkivi küttega ronge sõiduplaani järele vedada. Puuküttega rongid hiljaks ei jäävat. Et põlevkiviga tarvilist kiirust saavutada, tulla vedurite restid tavaliselt laiemad ehitada, mis aga peaaegu võimata läbi viia. Põlevkivitööstuse esitaja on otse vastupidisel arvamisel. Moodustatakse sellekohane alamkomisjon, kellele ülesandeks tehakse rongide liikumist dokumentide põhjal selgeks teha – nii puukui ka põlevkivi-küttega rongide hiljaks jäämised ja kiiremini sõidud. See alamkomisjon leidis oma töö lõpuresultaadina, et põlevkiviga kütetavad rongid Tallinna-Tapa sihis puuküttega rongidega võrreldes keskmiselt 10,7 minutit hiljaks on jäänud, kuna nad Tapa-Tallinna sihis 2,9 minutit kiiremini on sõitnud. Sel põhjusel arvestati keskmine hiljaksjäämine põlevkivi küttega rongide kohta ja leiti, et see on 7,9 minutit 100 kilomeetri kohta, mitte aga 55,1, nagu veosakond oli tõendanud. See hiljaksjäämine on võrdlemisi väike ja arvatavasti kõrvaldatav.

Tervishoidlase külje kohta ei suudetud kindlaks teha, et põlevkivi-küttega vedurite personaali tervise peale halvasti mõjub, nagu sellekohaseid kaebusi oli tulnud. Kaebuste põhjusena tuli avalikuks ajalugu, et meeskonnad põlevkiviga töötavatel veduritel halvasti makstud olid ja et teiseks ka töö raskem oli. Nii leiti ka tervishoidline külg parandatav olevat.

Sädemete hädaohtu põlevkivil ei ole. Arutati veel kivisöö, põlevkiviõli ja nafta omadusi, kuid need meid selles järjekorras ei huvita.

Üksikute kütteinete tarvituse vedurite kütteks oleks raudteel praegustel veoludel ümarguselt:

Puid	30.000 kantsülda.
Turvast	7.200.000 puuda.
Põlevkivi	8.100.000 "
Kivisüsi	3.150.000 "
Õli	2.250.000 "

Sealjuures on üks kantsüld puid arvatud üheväärtusliseks 240 puuda turvaaga, 270 puuda põlevkiviga, 105 puuda kivisööga ja

umbes 75 puuda õliga. Peale selle tarvitas kitsaroopaline raudtee umbes $\frac{1}{4}$ ülaltoodud laiaroopalise tarvitusest. Eesti metsad võivad aastas produtseerida ümarguselt 228.000 kantsülda puumassi, millest 45% ehk 103.000 kantsülda on tarbepuu ja 55% ehk 125.000 kantsülda küttepuud. Nii tarvitaks raudtee ära umbes $\frac{1}{4}$ kõigest meil kasutada olevatest küttepuudest, kusjuures raudteel ennast tuleb varustada peamiselt eraettevõtjate kaudu, sest et riigi poolt ülestöötatud küttepuud, umbes 20–25.000 kantsülda, lähevad riigiasutuste varustamiseks. Tegelikult on raudtee senini puid tarvitanud: 1922. a. 11.500 kantsülda, 1923. a. 14.000 kantsülda. Kuna ka praegu küttepuudeks valmistatavast metsamaaterjalist igasugust eksportkaupa võib valmistada, siis ei ole igatahes raudtee puudega kütmine mitte soovitatav.

Turvast võiks raudteele anda ja garanteerida aastas 5000 kantsülda ehk 1.100.000 puuda riikline turbatööstus ja peale selle võiks era-turbatööstus ka 5–6000 kantsülda anda. Kuid sellejuures peaks riik eratööstust rahaliselt toetama, sest praeguste resurside juures ei suuda eratööstus niipalju valmistada. Peale selle on raudtee poolt ülesseatud nõudmised turba kohta niisugused, et sarnastele nõudmistele vastavat turvast võimata on valmistada. Nimelt lubab raudtee turbas ainult 25% niiskust, kuna sääras turvast saada võib ainult kuivatades teda kaetud ladudes vähemalt aasta või poolteist. Nii oleks, kui viimane takistus kõrvaldatud saaks ja niiskuse norm 27% peale tõstetaks ning raudtee kohustatud oleks vastava hinnaalandusega ka niisugust turvast vastu võtma, milles kuni 33% niiskust on, raudteele garanteeritud 10.000 kantsülda ehk 2.300.000 puuda turvast aastas, mis välja feeb ainult $\frac{1}{3}$ vedurite kütetarvitusest. Peaks kõiki vedurid turbaga kütma, siis tuleks praegu olemasolevat turbatööstust vähemalt 3 korda laiendada, mis võimalik on ainult riiklises rahalisel toetusel.

Vaatamata selle peale, et on välja antud terve rida kontsessioone era-ettevõtetele, on üks riikline põlevkivitööstus juba praegu niisuguses seisukorras, et ta täielikult kindlalt tähtaegadel raudteed tarviliku põlevkiviga täiel määral võiks varustada, andes $\frac{3}{4}$ kogu tarvitusest maist oktoobrini ja $\frac{1}{4}$ talvel novembrist aprillini.

Kivisöö saamises väljamaalt mingisuguseid iseäralisi raskuseid ei ole, kui mitte arvata seda, et raudteede kivisööga kütmine

ümarguselt 150 milj. marga eest välisvaluutat tarvitaks. Samuti ei ole raskuseid ka kütteõli saamisega välismaadelt, kuid õliga küttes läheb küte maksma 450 milj. marka ehk 3 korda rohkem kui kivisõega.

Põlevkiviõli saamiseks kõige lähemas tulevikus ei ole väljavaateid, sest Kohtla uus õlivabrik, ainukene, millega senini tõsisemalt võib arvestada, annab päevas 2400 puuda õli ehk 720.000 puuda aastas. See õli hulk läheb aga teiste otstarbete peale ära. Peale selle ei tuleks kodumaa õli hinna poolest mitte odavam kui väljamaa õlid, sest et ka selle hind ilmaturu hindade järele reguleeruks ja sellepärast tuleks õliga kütmine liig kallis.

Kõikide läbikatsutud kütteinete teoreetilised kütteväärtused on toodud järgnevas tabelis:

Kütteaine.	Puu III sort	Turvas I sort	Põlevkivi I sort	Kivisüsi
Vee ja tuhavaba aine põlemisvõime	4600 kal.	5200 kal.	8450 kal.	—
Niiskuse	30 ⁰ / ₀	25 ⁰ / ₀	18 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀
Tuhk	0,7 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀	41 ⁰ / ₀	8 ⁰ / ₀
Põlemisvõime niiskuse ja tuhaga kalorimeetris	3220 kal.	3620 kal.	3465 kal.	7500 k.
Kütteväärtus ümarguselt	2800 „	3250 „	3200 „	7250 „
Kütteväärtus katla all kahekordse põlemisrõhu, 300 ⁰ korsnagaaside ja 1000 ⁰ tuha kaotuse juures ümarguselt	2100 „	2400 „	2400 „	5400 „

Samade ainete kütteväärtus aurusaavutuse järele praktilistes katsetes veduritel oli järgmine. Üks kilogramm kütteainet aurutab ära vett kilogrammides:

Puud	2,9
Turvas	3,1
Põlevkivi	2,9
Kivisüsi	7,0

Kütteinete hinna kalkulatsioon franko veduri tender, on toodud järgnevas tabelis:

Kulude nimetus	Ühe puuda hind.			
	Puud	Turvas	Põlevkivi	Kivis.
1. Ostuhind raudtee ääres	17,50	—	—	48 cif ja toll
2. Vagunisse laadimine	0,60	25	10	2,40
3. Vedu keskmisele kaugusele	1,53	1,11	2,48	1,93

4. Vagunist välja-laadimine	0,42	0,60	0,40	0,45
5. Laduhoonete amortisatsioon	—	0,33	0,20	0,20
6. Ladude valve j. m.	0,29	0,30	0,13	0,13
7. Tendrile andm.	1,51	1,51	1,51	1,51
8. Tuha koristam.	—	—	0,35	—
9. Lisapreemiad	—	—	0,90	—
10. Kapitaali 0 ⁰ / ₀	2,19	2,30	0,50	2,40
11. Palkade kokkuvõid maha arvata	—	—	—	1,28
Kokku	24,04	29,15	16,48	55,74
Ümarguselt	24,—	29,—	16,50	56,—

Kui nüüd nende põhjal välja arvata üksikute kütteinete kütteväärtuse ja hinna ekvivalent, mis vastab ühe kantsülla puudele, siis saame järgmised kokkuvõtted:

Teoreetilise kütteväärtuse järgi:

	Puud	Turvas	Põlevkivi	Kivisüsi
Kütteväärtus	2800 k.	3250 k.	3200 k.	7250 k.
Kantsülla puudele vastab	240,0 p.	206,8 p.	210,0 p.	92,7 p.
Selle hulga hind Emk.	5768	6028	3461	5167
Hindade vahekord	100,0 ⁰ / ₀	104,5 ⁰ / ₀	60,0 ⁰ / ₀	89,6 ⁰ / ₀

Teoreetilise kütteväärtuse järgi katla all, kahekordse põlemisrõhu, 300⁰ korsnagaaside ja 1000⁰ tuha juures:

	Puud	Turvas	Põlevkivi	Kivisüsi
Vee aurutamiseks läheb soojust	2100 k.	2400 k.	2400 k.	5400 k.
Kantsülla puudele vastab	240,0 p.	210,0 p.	210,0 p.	93,3 p.
Selle hulga hind Emk.	5768	6122	3461	5201
Hindade vahekord	100,0 ⁰ / ₀	106,1 ⁰ / ₀	60,0 ⁰ / ₀	90,2 ⁰ / ₀

Raudtee proovisõitude andmete järgi:

	Puud	Turvas	Põlevkivi	Kivisüsi
Ühe kg. kütteaine aurusaavutus	2,9 kg.	3,1 kg.	2,9 kg.	7 kg.
Kantsülla puudele vastab	240,0 p.	224,5 p.	240,0 p.	99,4 p.
Selle hulga hind Emk.	5768	6544	3955	5541
Hindade vahekord	100,0 ⁰ / ₀	113,5 ⁰ / ₀	68,6 ⁰ / ₀	96,1 ⁰ / ₀

Raudtee 1924. aasta tarvitusnormide järgi:

	Puud	Turvas	Põlevkivi	Kivisüsi
Kantsülla puudele vastab	240 pd.	258 pd.	270 pd.	105 pd.
Selle hulga hind Emk.	5768	6996	4450	5853
Hindade vahekord	100,0 ⁰ / ₀	121,3 ⁰ / ₀	77,2 ⁰ / ₀	101,5 ⁰ / ₀

See tabel on huvitav selle poolest, et ta näitab raudtee praktiliste proovisõidu andmete järele, et kõige kallim on vedurit kütta turbaga, sellele järgnevad puud ning kivisüsi ja kõige odavam tuleb kütmine põlevkiviga. Silma paistab ka, et raudtee 1924. aasta tarvitusnormide järgi põlevkivi seisukord, samuti ka turba ja kivisüsi seisukord võrreldes puudega madalamalt on hinnatud.

Kõige selle põhjal otsustas komisjon, et praeguste hindade juures majandusliselt kõige kasulikumaks vedurite kütteiniks laiaroopalisel raudteel luleb lugeda põlevkivi, arvesse võttes, et see võimaldab kokkuvõtmise vedurite küttekrediitides võrreldes puude ja kivisüsi 23% ja võrreldes turbaga 64% võrra ning et raudteevalitsuse eesmärk peaks olema tulevikus võimalikult kõiki vedurite kütteid põlevkivi peale üle viia. Kuna raudteevalitsus alguses oli seletanud, et põlevkiviga kütmine kallim tuleb, kui puude ja kivisüsi kütmine, oli komisjon pärast põhjalikku tööd hoopis teist leidnud. Kuid kass kukub teatavasti ikka kähki, nii ka raudteevalitsuse esitajad komisjonis, sest komisjoni tööde kokkuvõtte juure on lisatud eriarvamine, mis järgmiselt kõlab: „silmas pidades, et veduri koldes põlevkivi soojusvõimest palju kaduma läheb ja põlevkivis peitub 50 protsendiline tuhakogu, mis asjata kulub sünnitab, on otstarbekohasem toore põlevkivi asemel põlevkiviõli tarvitada, mille juures vedurid paremini ära kasutatud saavad ja lisakulud ja viivitused ära kaovad.“ Raudteevalitsuse esitajaid ei huvita mitte põrmugi küsimus, et õlidega vedurid küttes kütte peale vähemalt 3 korda niipalju markasid tuleb anda kui teiste kütteinetega küttes.

Loodame, et h-ra Raudil visadust jätkub oma võitlust raudtee frondil võidurikka lõpuni viia.

Linnaomavalitsuse tagavarasummadest ja kapitaalide asutamisest.

H. Neuhaus.

Omavalitsuse eelarveline majapidamine vajab samuti kui erategevõtetes ja ärides teatud tagavarasummasid ja erakapitaale. See vajadus võib omavalitsustel isegi tunnevam olla, vahest teravamana välja kujuneda, kui ettenägemata põhjustel, erakordsetel

aegadel oodatavad tulud vähenevad ehk neid ei jätku hädatarviliste juhuslike kulude katteks. Sarnane olukord sundis ka omavalitsusi abinõusi otsima ja neid leiti nimelt kapitaalide asutamises, kust ettenägemata erakorraliste kulude katteks summasid võeti, viies sel viisil budgeti tasakaalu.

Asutati näiteks kinnisvara, eriti maade müügist saadud summadest erikapitaale, n. n. uuendusfonde (Inglismaal suuremates linnades repairs or depreciation funds); laialt tarvitati ka Saksamaal erikapitaale, nagu kassakapitaal, kust tegevuse operatsioonideks maksujõu vähenemisel laenu võeti, ehk muud sellesarnased kapitaalid eriti budgeti lahendamiseks erakordsetel juhtumistel, näiteks uuendusfondid, kinnisvara ja amortisatsioonikapitaalid. Ilmus veel samaks otstarbeks eritüüp n. n. „tasandav kapitaal“, või tasakaalustav fond (sinking fund, Ausgleichfonds), kuhu sattusid summad mitmesugustest allikatest, muu seas budgeti ülejäägid ja ettevõtete puhtad kasud või osa nendest. Tasandava kapitaali ülesanne oli umbes sama, kui meil seni tagavarakapitaali all mõisteti, s. o. budgeti puudujääkide kui ka erakorraliste kulude katmine.

Ülemines endiste Vene omavalitsuste korralduste juure, mis meil pärandusena praegugi maksavad, näeme et suuremates linnades hoogsalt teostati pea kõigi eelpool nimetatud erikapitaalide asutamist, välja arvatud muidugi tasanduskapitaali kui nüüsguse nimeline, eriti aga tagavarakapitaali peale rohkem rõhku pandi ja selle asutamine ja suurendamine seadusega sundluseks tehti. Vanema aja praktika järele oli tagavarakapitaal määratud peaaesjalikult budgeti tasakaalu viimiseks, kuna erakorraliste kulude katteks sellest ainult riigivalitsuse loaga summasid tohtis võtta. Oli ju tolaeagne tagavarakapitaal, mis ammutas omale sissetulekuid ka varade müügist, obrokist jne. täies mõttes kõigi juhtumiste, ka erakorralise budgeti tarviduseks määratud, mis pärast siis valitsuski kapitaali kulumist iseäranis silmas pidas.

Praegu meil maksva 29. septembri 1917. a. (Kerenski) seaduse alusel saab linnaomavalitsuste tagavarakapitaal omale vahendid kahel teel: 1, otsekohe eelarve kaudu, kus teatud tagavarasummad ettenähtud ja 2, korralise budgeti eriotstarbete krediitide kui ka üldse budgeti ülejääkidest aasta lõpul. Kuna seadus teiste erifondide asutamist ei kohusta, siis tarvitati meil ka endisest ajast maksvat moodust, kus tagavara-

kapitaali hulka arvati deposiidi summad, mis kümne aasta jooksul polnud asutusest välja antud, kreditoridele teatud aja jooksul välja maksmata kulud, kui ka kinnisvara müügist saadud summad, kui need eriülesannete teostamiseks või erikapitaalide suurendamiseks ei olnud määratud.

Maksva seaduse järele võib tagavarakapitaali järgmiste ülesannete jaoks tarvitada: 1, eelarve kulude katteks, kui selleks eelarvelisi tagavarasummasid ei jatku, 2, ettenägemata juhusliste kulude ning 3, eelarve (budgeti) puudujääkide katteks. Kõigil neil juhtumistel annab kapitaal tarvilikke summasid ilma tagasimaksuta täiendava eelarve kaudu esimesel kahel juhtumisel, kuna budgeti puudujäägid ainult kapitaali vähendamiseks korrespondeeritakse. Nimetatud seadusega on veel neljas tarvitamise viis ette nähtud, nimelt kapitaalilist laenu teel summade võtmine jooksvate operatsioonide jaoks tulude vähenemise puhul, kusjuures laenu kohe tuleb kapitaalile ära tasuda, kui linnakassas jooksva tegevuse tarbeks küllaldaselt summasid on kogunud. Sarnane kapitaalide kasutamine sünnib väljaspool eelarvet tingimisega, et laen hiljemalt aasta lõpuks kapitaalile tagasi makstakse, vastasel korral nõuab arveseadus laenu ülesvõtmist täiendavasse eelarvesse.

Peatades nende määruste, eriti tagavarakapitaali moodustamise juures, näeme, et tagavarakapitaalil on ülesandeks ainult korraliku eelarve tasakaalus pidamine, võttes summasid eelarve kaudu kui ka budgeti ülejääkidest. Kuid määrustes pole midagi nimetatud kinnisvara ja vallasvara müügist saadud summadest. Nähtavasti antakse ka need tagavarakapitaali arvele, sest oleks ju ebaloomulik varanduste kapitaali realiseerimisest saadud summasid jooksvate tulude hulka võtta. Kuna Eesti linnade eelarve korralisse ja erakorralisse osadesse jaguneb, millist jaotust ainult suuremate Vene linnade praktikas tarvitati, siis peaks meil vastavalt eelarve jaotusele tagavarakapitaal tingimata korralise budgeti lahendamiseks jääma, soetades erakorralise budgeti jaoks erikapitaale, n. n. chitusa ja uuendusfonde, kuhu eeskätt läheksid ka varanduste müügist saadud summad.

Tagavarakapitaalide kasvamine meie linnades, nagu näitavad viimaste aastate aruanded, on üldiselt kängu jäänud ja seda peaaesjalikult linnade majanduslike kitsikuse tõttu. Nii puuduvad suuremal osal linnadest tagavarakapitaaliid täitsa ehk need väljendavad tähtsusetu summasid, mis sa-

geli ei jatku tarviliste ettenägemata kulude kui ka puudujääkide katteks. Ära tarvita tud on ka kapitaaliid väljaspool eelarvet, teise sõnaga, tagavarakapitaali peale vaadati nagu mõne ärilise tegevuskapitaali peale. Niisugune kapitaalide kasutamine nagu see harilikult era-ärides mooduks, on omavalitsustel täitsa lubamata. Siin peab kapitaal reaalse summana hoiul seisma et seaduses ettenähtud juhtumistel tagavarasummad käepärast oleks.

Nagu teada, on maksva seadusega sundslik korralises eelarves ette näha tagavara summana vähemalt 1½% üldistest korralistest tuludest, mille otstarb on juhusliste ettenägemata kulude katmine aasta kestel. Kuid ka sarnaste summade peale pändi vähe rõhku, sageli ei tõusnud need tähendatud määrani, üle 1½% aga väga harva. Kuid ometi on nimetatud tagavarasummad linna majandusliku tegevuse tervendamiseks hädatarvilikud, s. o. juhusliste kulude katteks täiendavate eelarvete kaudu, — tähendab, ei tarvitseks täiendavatele eelarvetele uusi tuluallikaid otsida ning kõrvalduks vajadus aasta kestel laenu võtta tagavarakapitaalist.

Möödamannes peab tõendama, et meie linnavalitsused seni sageli pealiskaudselt oma eelarveid kokku ajasid ja balanseerisid, jättes nii mõnegi tähtsama ülesande täiendava lisa-eelarve lahendada. Koon dus aasta jooksul kassasse rohkem tulu kui oodata oli, kohe leiti tarvidus mõnda uut kulu täiendavasse eelarvesse üles võtta, mida vahest põhieelarve kokkuseadmisel tähtsusetaks loeti. Siin tuleks vabandusena arvesse võtta linnade lagunenu majandusolukorda, kus tuluallikate puudusel raske oli ripakilolevatest paljudest talitustest tähtsamaid põhieelarvesse võtta, kuna tegelikult nad nii-kui-nii kõik viibimata lahendamist nõudsid. Kuid sellegi peale vaatamata peaks korralik linnavalitsus ikkagi väljapääseteed leidma, seades võimalikult juba lähemas tulevikus oma ülesannete teostamiseks seaduses väljendatud juhtumõtet, et täiendavasse eelarvesse võib võtta ainult niisuguseid uusi tarbeid, mille rahuldumist või täitmist milgil tingimisel ei tohi edasi lükata järgmise aasta peale.

Meie linnadel pole seni viisiks olnud, õigem pole suudetud erikapitaale eelarve kaudu asutada või suurendada. On vajadus mingisugust suuremat tööd käsile võtta, kohe on esimene asi laenu teha, erakorralises eelarves laenu tuluna näidates. Nii-pea kui eelarve lõpulikult kinnitatud alga-

vad kavatsetud kapitaal-tööd korralise eelarve summade arvel. Hea kui rahaturg ettenähtud laenu võimaldab, kuid sageli äpardub see ning terve linnavalitsuse rahandus sattub äärmisse korrasusse, sest korralik eelarve kas jääb osalt täitmata, mille arvel erakorralist tööd õnnestub lõpule viia või halvemal juhtumisel peab see üldse raha puudusel pooleli jääma. Et sarnane ülejõu majapidamine korraldust budgetis esile kutsub, siis ei tohiks erakorralise eelarve täitmisele varem asuda, kui sellekohaste summade, eriti laenude saamine kindlustatud, keeldudes töid algamast ainult hea laenu lootuse peale. Viimast põhimõtet tarvitades oleks piiratud üleliigne krediitide kulutamine, mis omakord teatud hoogu tagavara ja muude kapitaalide kasvatamisele annaks.

Poleks huvitusega nimetada tagavarakapitaali tähtsuse kohta avaldatud omavalitsuse majandusteadlase prof. Rudanovski arvamist, et peaks niisugune seadus maksma pandama, mis kohustaks omavalitsuse valitud liikmeid oma volitusi maha panema, kui budgeti puudujääk tõuseb üle tagavarakapitaali summa, ehk veel õigem, kui puudujääk selle valitsuse ajal kogutud tagavarasummani tõuseb, seletades, et peaks teovõimetuks tunnistatama sarnane valitsus, kes pole osanud asutust tarvivate vahenditega varustada ja budgeti tasakaalus pidada; samuti nagu aktsiaselts sunnitud on oma tegevust likvideerima, kui selle kahjud teatud osa põhikapitaalid välja teevad. Mõistagi oleks sarnase valitsuse juures omavalitsuse tegelastel ka teatud kohusetunne ja hool mitte ainult rahandus-operatsioone tasakaalus pidada, vaid ka majapidamise kavasad põhjalikumalt kokku seada.

Tagavarakapitaalid on seaduse järele ka laenu saamine võimaldatud, kui asutuse

operatsioonide jaoks summasid ei jatku. Selle mõiste alla võib lubatuks lugeda teatud erioperatsiooni kapitaalide eraldamist tagavara kapitaalidest, näiteks: materjalide muretsemiseks, avanside väljaandmiseks, võlgnikkude kapitaali kindlustuseks jne. Igatahes ei tohiks ununeda laenu kapitaalidest, välja arvatud nimetatud erikapitaalid, vaid lähemal budgeti perioodil tuleks neid, kui mitte muul teel, siis eelarve kaudu tagavarakapitaalile ära tasuda. Kuid pikaajaliste laenude tegemine tagavarakapitaalidest, kui ka selle kulutamine ilma tagasimaksuta ettevõtete laiendamiseks, ehituseks jm. erakorraliste kulude katteks ei tohiks aset leida, olgu vahest siis, kui korralik budget aastate jooksul kindlamana on välja kujunenud ja erakorralise budgeti lahendamiseks tõesti kasulik on laenu teha tagavarakapitaalidest, kui rahaasutustest. Iseenesest mõista peaks omavalitsusele ikkagi õigus jääma tagavarakapitaalidest, kui see küllaldaselt kasvanud, teatud summa ka erakorralise eelarve jaoks tagasimaksuta võtta.

Kõiki eelmist kokkuvõttes tuleks meie linnadel lähemas tulevikus kapitaalide suhtes eeskätt suuremat rõhku panna reaalse tagavarakapitaali asutamise, eriti tagavara summade eelarvesse võtmise peale; kasutada tagavarakapitaali võimalikult korralise budgeti lahendamiseks kui ka mitmesuguste majandusoperatsioonide jaoks erikapitaalide näol, nagu avanside andmiseks, materjalide ostmiseks jne.; kõigi muude kapitaalide asutamine, näit. ehitus- ja uuendusfondide jm., sündigu ainult erakorralise budgeti vajaduseks samuti eelarve kaudu, kui ka mitmesugustest sissetulekutest, nagu varanduste müügist, ettevõtete puhtast kasust ja teistest sarnastest tuluallikatest.

Kroonika.

Eesti.

380 miljoni marka laenuks põllumeestele vabariigi valitsuse poolt lubatud. 12. dets. vabariigi valitsuse koosolekul võeti vastu põllutöeministri ettepanek, anda põllumeestele põllumajanduslikku laenu 380 miljoni marka, loomade jõutoidu, väetisainete ja seemnevilja muretsemiseks.

„Postm.“ 13. dets. 1924.

Maaparanduse laenu määramine põllumeestele. Viimasel maaparanduse laenu määramise komisjoni koosolekul põllutöeminister vaadati läbi

46 sooviavaldust. Nendest otsustati laenu lubada välja anda 40 põllumehele kogusummas 6.925.000 marga suuruses. „Pvl.“ 14. dets. 1924.

Maieri vabrik seismas. 20. dets. jäi R. Maieri keemiavabrik Tallinnas määramata ajaks krediidi puudusel seisma. Tööta jäid 130 töölist ja ametnikku. „Pvl.“ 14. dets. 1924.

Soome laen meie põllumajandusele ja kaluritele. Soome asemikkudega on läbirääkimised käimas, mille järele sealt Eesti põllumajandusele ja

kaluritele kuni 40 miljoni Emk. summaline krediit avatakse. Krediiti võib kasutada põllutööstusmasinate, riistade, suguloomade, kalapaadimootorite j. m. tarbete ostmiseks. „Pvl.“ 14. dets. 1924.

Põlevkivi kasulikum kütteaine. Kaub. tööstusministeriumis peetud erinõupidamisel tuli harutusele põlevkivi ja turba kütteväärtuse suhete selgitamine. Nagu arvamiste avaldamisel selgus, tuleb kasulikumaks kütteaineks põlevkivi lugeda, mis teistest küttevahenditest märksa odavam. Nõupidamise lõputulemus oli neli resolutsiooni, mis vastu võeti:

1) põlevkivi hind tuleb 10 marga peale puuda pealt alandada;

2) põlevkivi raudteel transpordamiseks tuleb eritariif maksta panna ning praegust tariifi alandada. Sealjuures ei saa kuidagi nõus olla raudteevalitsuse kavatsusega 1. jaanuarist 1925. a. põlevkivi tariifi tõstmise kavatsusega 2800 marga pealt vagunilt 3600 mr. peale;

3) Paluda linnavalitsust põlevkivi tuha mahapanemiseks kusagil linna ääres erikoht kätte näidata;

4) asutada asjatundjatest isikutest koosnev komisjon, kes andmed põlevkiviga senise kütmise kohta vabrikutes läbi kontrolleriiks ning need teatavaks teeks. „Pvl.“ 14. dets. 1924.

Maaparanduse laenu krediidid lõppenud. Riikliku maaparanduse laenu krediidid, mis tänava aastaks määratud, on juba lõppenud. Käesoleva aasta jooksul on rahuldatud peaaegu kõik maaparanduse laenu nõudmised, mille plaanid korralikult välja töötatud ja õigel ajal komisjonile esitatud. „V Maa“ 16. dets. 1924.

Sonda kitsarööpline kavatsetakse tuleval aastal pikendada kuni Peipsini, Mustvee alveini, s. o. umbes 26 km. võrra. Ehitus läheb maksma umbes 8 miljoni marka. „Postm.“ 16. dets. 1924.

Linna uue veevärgi ehituslaenu lepingule alla kirjutatud. Tallinna linna uue filterveevärgi ehitamiseks sõlmitud 100.000 naelsterlingiline laenuleping olla Londonis juba alla kirjutatud ja krediit avatud. Ehitajaks on inglise firma Paterson. „V. Maa“ 17. dets. 1924.

Uppunud laevade tõstmisega algust tehtud. 16. skp. sai sadamatehaste juhatus Hüpler'ilt tellimise kahe veetaluse paadi ülestõstmise peale miinisadamasse. See oleks uppunud laevade realiseerimise algus. „Pvl.“ 18. dets. 1924.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

7-14. detsembrini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Ekspordikaupe.

37 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 463,9 tonni ja 2 vagunit soolakala, kaal 24,6 tonni.

Kokku 39 vagunit ekspordikaupe ja 44 saadetust bageashkaupe, kaal 2442,6 klgr.

2. Transiitkaupe.

1 vagun segakaupa, kaal 12,3 tonni ja 1 vagun koorelahutajaid, kaal 3,2 tonni.

Kokku 4 vagunit transiitkaupa.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

57 vagunit linu, kaal 544,9 tonni: 11 vag. takku, kaal 57,5 tonni; 5 tsisterni petroleumi, kaal 64,6 tonni; 6 vag. linaseemet, kaal 98,8 tonni, 5 tsisterni naftat, kaal 66,0 tonni ja 5 jäävagunit tapetud anedega, kaal 61,0 tonni.

Kokku Venemaalt tulnud 89 vagunit kaupe ja 23 saadetist bageashkaupe, kaal 592 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

7-14. detsembrini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

3 vagunit tsementi, kaal 49,3 tonni; 18 kasti Tartu „Pain Normali“ vabriku teraleiba, kaal 2041 klgr; 1 saadetus mitmesugust pudukaupa, kaal 250 klgr; 1 vagun odre, kaal 14,9 tonni; 1 saadetus puuvillast riidet, kaal 606 klgr.; 1 saadetus majakraami, kaal 1210 klgr.; 2 vag. puuvillaseid kalfise, kaal 15,8 tonni; 2 vag. segakaupa, kaal 4285 klgr.; 2 vag. 16 hobusega ja 1 vag. vaguni ratta teljedega, kaal 3931 klgr.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

3 vagunit peenikest suhkurt, kaal 39,3 tonni; 1 vag. nisujahu, kaal 10,0 tonni; 1 saadetus mitmesugust pudukaupa, kaal 362 klgr.; 1 saadetus väljatõttamata nahka, kaal 254 klgr.; 4 vag. pakklaid, kaal 19,8 tonni; 1 saadetus villaseid lõimi, kaal 495 klgr.; 6 vag. segakaupa, kaal 9,9 tonni; 1 vag. mitmesugust rauda, kaal 10,2 tonni; 1 saadetus nahkaupa, kaal 1552 klgr.; 1 saadetus suhkruasjade vormide proove, kaal 37 klgr.; 1 vag. vabriku masinaid, kaal 3653 klgr. ja 1 vag. rukist, kaal 15,9 tonni.

Ametlikud teated kaubandustööstusministeriumilt.

Soome.

Soome-Eesti vaheline kaubandus. Käesoleva aasta 10 esimese kuu jooksul on Eestist Soome toodud kaupade väärtus 46,7 milj. Smk. ning Soomest Eesti viidud kaupade väärtus 13,8 milj. Smk. Tähtsamad Eestist toodud kaubad on lina, kartulid, õunad, kangad, telliskivid, liha ja elus loomad.

Daani.

Daani eksportühisuse põllutööstusmasinate väljaveoks piiririikidesse. Nagu Daani lehed teatavad, on mitmed tuntud Daani masinafirmad kokku lõõnud ja moodustanud eksportühisuse, mille eesmärgiks on korraldada Daani põllutööstusmasinate väljavedu piiririikidesse. Ühisuse liigeteks on järgmised masinafirmad: A. Blom & Son, Skanderborg, a/s. Chr. Andersen, Holbaek, Holbaek Maskinfabrik, Dansk Maskinindustri, Fredericia, Jacobsen, Fraugde, Larsen, Mullerup, Langeskov Maskinfabrik, Langeskov, Rasmussen, Subbekobing. Esimeheks on vabrikant C. Blom, Skanderborg. — Eksportühisuse asutamiseks olla põhjust annud teated piiririikide majanduslike seisukorra kohta, millised s. a. kevadel piiririikides käinud Daani masinavabrikantide delegatsioon oma reisuil kaasa toonud.

Teated ettevõtete tegevusest.

O.ü. „Atlas“ teatab, et peakoosolekul 9. detsembr. s. a. otsustati osaühisuse tegevust likvideerida; ühitas kutsus kõiki enda kreditorisid ühe kuu jooksul, 12. detsembrist s. a. arvates, oma nõudmistega järgmise aadressi all esinema: Tallinn, k/m „Atlas'e“ likvideerimiskomisjon (Dunkri t. 2).

Uued aktsiaseltsid ja osaühisused.

O.ü. „Ormo“. Tegevusala: Metsamaterjaalide väljatöötamine, nendega kauplemine oma ja komisjoni arvel niihästi Eestis kui ka väljamaal ja kõiksugu ehitustööde teostamine. Asutajad: Mathias Repo, P. Rumm ja Voldemar Kruuse. Põhikapitaal: Mk. 1.500.000, mis jaotatud 60 osat. á Mk. 25.000.— (R. T. nr. 146—1924. a.).

„Viljandi õllefabriku o.ü.“ Tegevusala: Sent Martin Univeri päralt olnud Viljandi mõisas riigil renditud hoonetes nõndanimetatud Viljandi õllefabriku tegevuse jätkamine ja laiendamine. Põhikapitaal: Mk. 8.000.000, mis jaotatud 800 osat. á Mk. 10 000.— (R. T. nr. 147—1924. a.).

Muudatused aktsiaseltside ja osaühisuste põhikapitaalides.

(põhikirja muudatused).

„Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pank a/s.“ põhikapitaal määratakse kindlaks Mk 65.000.000 peale (tegelikult töötav pank praegu Mk. 200.000.000 põhikapitaaliga Toim.), mis jaotatud 260.000 akts. á Mk. 250. (R. T. nr. 147—1924. a.).

A/s. Esimene juureveo raudteede selts Vene-maal“ Põhikapitaal määratakse kindlaks Mk. 13.305.000 peale, mis jaotatud 133.050 akts. á Mk. 100. (R. T. nr. 146—1924. a.).

Arikalender.

29. detsembril.

Eesti kalatööstuse A/s. „Lukullus'e“ aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 6 p. l. Eesti vabrikite ühingu ruumes, Tallinn, V. Viru tän. Nr. 12. K.ü. „Postimehe“ avamise peakoosolek kell 7 p. l. Tartus, Jaani tän. 11/13. Ida transpordi ja kinematise a/s. Aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 6 p. l. Tallinnas, Lai tän. nr. 28.

30. detsembril.

A/s. „Massoprodukt“ aasta peakoosolek kell 6 õhtul vabriku kontoris, S. Tartu mnt. 61-a.

Tähtsamad enampakkumised.

Metsaoksjonid.

12. jaanuaril 1925. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes, **Kariste** metskonnast **68,50 tfinu**, 101 tükis, hinnatud **5.490.853.—** marka.

13. jaanuaril 1925. a. Rakvere vallamajas **Paas-**

vere metskonnast **176,15 tfinu**, 80 tükis, hinnatud **2.657.515** marka.

13. jaanuaril 1925. a. Viljandi vallamajas **Tarvastu** metskonnast **4 hektaari**, 4 tükis, hinnatud **277.855.—** marka.

14. jaanuaril 1925. a. Tallinnas, Harju maakonna metsaüleva kantsleis, S. Roosikrantsi tän. nr. 12.

Keava metskonnast **31,57 tfinu**, 17 tükis, hinnatud **1.574.421.—** marka.

Purila metskonnast **4,83 tfinu**, 10 tükis, hinnatud **197.062.—** marka.

15. jaanuaril 1925. a. Paides, Rütli tän. nr. 26, **Purdi** metskonnast **57,48 tfinu**, 42 tükis, hinnatud **1.653.444.—** marka

16. jaanuaril 1925. a. Rakvere vallamajas **Kohila** metskonnast **180,59 tfinu**, 56 tükis, hinnatud **4.556.180.—** mrk.

19. jaanuaril 1925. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes, **Urisaare** metskonnast **92,34 tfinu**, 60 tükis, hinnatud **5 677.899.—** marka.

20. jaanuaril 1925. a. Pärnus Kodanikkude Klubi ruumes:

Vändra metskonnast **24,90 tfinu**, 21 tükis, hinnatud **1.253.530.—** marka.

Rallingu metskonnast 268 üksikut puud ja **6,04 hektaari**, 6 tükis, hinnatud **563.629.—** marka.

21. jaanuaril 1925. a. Pärnus, Kodanikkude Klubi ruumes **Lodja** metskonnast **49,14 tfinu**, 49 tükis, hinnatud **5.010.519.—** marka.

Ligemaid teateid müügile tulevate metsatükkide kohta annavad kohalikud metsaüleva ja metsade peavalitsus, Tallinnas, Kiriku tän. nr. 4.

Metsamaterjaalide oksjon.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

3. jaanuaril 1925. a. kell 12 päeval metsade peavalitsuses, Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

1) Erasivere metskonnas, mitmesugustes vahikondades metsas asuvad umbes 1444 tk. — 21810 k.-j. kuivi ja samades vahikondades käesoleval talvel riigi arvel ülestöötavaid umbes 6100 tk. — 86700 k.-j. tooreid okaspuupalke, ühes üksuses, alghinnaga 26 mrk. kantjalg.

2) Sõmerpalu metskonnas, mitmes vahikonnas metsas asuvad umbes 1440 tk. — 17516 k.-j. kuivi ja samades vahikondades käesoleval talvel riigi arvel ülestöötavaid umbes 4200 tk. 56700 k.-j. tooreid okaspuupalke, ühes üksuses, alghinnaga 26 marka kantjalg.

Pakkumisest osavõttjad on kohustatud enne pakkumise algust ajutisele oksjonikomisjonile 10% pakutava üksuse alghinnast kautsjoniks sisse maksma.

Ligemaid teateid müügile tulevate palkide kohta saab metsade peavalitsuse tööstusosakonnast ning vastavatel metskonna metsaüleva matelt.

Uued seadused ja määrused.

Eesti Vabariigi ja Nõukogude Sotsialistlikkude Vabariikide Liidu vahel sõlmitud posti, telegraafi ja raadfotelegraafi ning telefoni kon-

ventsioonide ja rahaliste posttransferiide vahetamise kokkuleppe kinnitamise seadus on avaldatud „R. T.“ nr. 146-1924. a.

Määrus laenu andmisel ja tasumisel aluseks võetava kullahinna kohta. Riigikogu poolt vastuvõetud laenu seadustega määratud krediitidest, kus laenu väljaandmine vastavate määruste järele kuldgrammi alusel sünnib, tuleb laenu väljaandmisel, intresside maksimise ja laenu kustutamisel aluseks võtta, kuni muutuva määruseni ühe grammi puhta kulla hind 250 mka. Käesoleva määrusega muudetakse ära vabariigi valitsuse poolt 25. juulil s. a. vastuvõetud määrus laenu andmisel ja tasumisel aluseks võetava kullahinna kohta („R. T.“ 98/99-1924. a.).

Määrus hakkab maksta 1. dets. s. a. („R. T.“ nr. 147-1924. a.).

Sadamamaksude tariif nr. 22 on avaldatud „R. T.“ nr. 147-1924. a.

Otsekoheste maksude peavalitsuse teadanne aurukatlamaksu asjus. Otsekoheste maksude peavalitsus teatab, et 1925. a. katlamaksu (määrad avaldatud „R. T.“ nr. 109-1921. a.) viimane diendamise tähtaeg on 31. detsembril s. a. Katlaid, mida 1925. a. ei kavatseta tegevusse panna, vabastatakse ainult sel juhtumisel 1925. a. maksust, kui selle üle on katlomanik enne maksutähtaega otsekoheste maksude peavalitsusele teatanud.

(„R. T.“ nr. 147-1924. a.)

30- ja 70-margalistest postmarkide kirjeldus. 9. detsembril s. a. ilmusid müügile uued Estoonia teatri kujutusega 30- ja 70-margalised postmargid. Postmarkide joonistuse suurus 2x3 cm. Joonistus postmarkidel ühesugune; äär roosimustriline, keskel Estoonia teater (mustaväriline). 30-margalistel kaitsvõrk helesinine, äär lilla, 70-margalistel kaitsvõrk roosa, äär punane.

Isiklikud teated.

Varanduse hoolekanne.

Oskar Tamme varanduse üle on hoolekanne sisse seatud. („R. T.“ nr. 147-1924.).

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutele nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaube laaditud järgmisel määral (vagunid):

	25. okt.	2-9. nov.	9-16. nov.	16-23. nov.	23-30. nov.	30. nov. 7. dets.
Teravilja ja jahu . . .	59	110	87	65	54	45
Kartulid . . .	100	85	91	83	63	17
Elusloomi . . .	77	86	82	84	80	58
Linu ja takku	22	25	42	58	53	47
Põletispuid . . .	122	163	131	125	101	116
Muud metsa- materjaali . . .	300	229	254	224	189	134
Põlevkivi . . .	129	102	62	57	64	53

Turvast . . .	107	43	45	14	36	23
Tsementi . . .	23	37	24	18	21	38
Lubja . . .	8	9	8	4	7	7
Muud era- kaupa . . .	953	853	932	865	891	748
Kokku . . .	1930	1742	1758	1597	1559	1286
Raudtee veod	374	387	305	260	216	218
Kokku laadi- tud . . .	2304	2129	2063	1857	1775	1504

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on sõdade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	8-3 nov.	10-17 nov.	17-23 nov.	24-30 nov.	1-7 dets.	8-14 dets.
Teravilja ja jahu . . .	80	80	7	23	20	22
Kartulid . . .	93	76	71	60	19	22
Põletispuid . . .	85	71	91	76	96	157
Metsamaterj. . .	121	157	116	109	72	54
Linu ja takku	22	31	142	120	120	138
Põlevkivi . . .	20	19	41	70	56	54
Turvast . . .	78	42	36	47	41	55
Muud erakau- bad . . .	228	252	307	182	266	288
Kokku . . .	727	728	811	687	589	790

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Eesti Panga äriselts.

Miljonites markades.

	15.XII.24	7.XII.24.	30.XI.24.	30.XI.23
Aktiiva				
Kassa	659,7	779,6	798,4	1.117,2
Kuld, hoisummad väljamaal ja välisvaluuta kassa, millest mahaarvatud väliskohustused.	791,9	755,3	745,4	30,4
Sellest „Loro“ de- bet	148,4	152,7	153,1	—
Välisvaluuta laen.	315,8	315,1	313,9	298,2
Diskont. vekslid . . .	1.486,9	1.479,3	1.523,1	1.683,7
Mitmes. kindlusta- tud laenud . . .	3.723,1	3.703,1	3.692,7	3.240,3
Passiva.				
Kapitaal ja taga- vara kapitaaliid . . .	396,4	396,4	396,4	322,3
Pangatahed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoisummad	3.700,3	3.746,4	3.748,3	2.876,1
Sellest riigikassa hoisummad	2.292,5	2.361,8	2.335,5	1.428,6
Akkreditiivid ja ga- rantiid	492,5	469,8	489,4	669,0

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Heinad, aasa	vagnivitsi	"	—
Ameerika sort	pd.	780—800	Õlikoogid, linaseemne	"	"	330—
sõre Ameerika	"	800—820	" palmi	"	"	240—
"J. Puchk" ja Pojad" suurveski			" päevalille	"	"	—330
saadused. Hinnad arvatud 50			" soja	"	"	—370
klg. eest ühes valge puuvillase			Nisukliid	"	"	260—
kotiga:			Rukkikliid	"	"	—
Patent rukkipiül	50 kg.	—1950	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54	
Manna	"	—3000	" Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25	
Sõre saiajahu	"	—2700	Lina, Liivi R.	pd.	2800—	
" 20 n. kottides	pd.	—900	" Petseri	"	3250—	
Esti parem saiajahu	50 kg.	—2600	" Tartu	"	2950—3000	
" " 20 n. kottides	pd.	—870	Lina, Võru	pd.	3200—3250	
"Kalev"	50 kg.	—2400	Lina seemned, õli 87½% basis fr. Tall.	"	450—470	
"Sampo"	"	—2100	külvi 98%	pd.	520—530	
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			Takud, Codilla I.	"	—	
nisu, pehme,	pd.	660—740	" II.	"	—	
" sõre	"	830—850	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	55—58	
" pehmed, teised sordid	"	790—830	" Newcastle	"	51—52	
Rukki jahud	"	430—	" sepa	"	60—62	
" piül	"	575—600	Koks, valu	"	89—	
Nisu, Vene	"	—	" gaasi	"	85	
Rukis Eesti	"	—	Põlevkivi, I. sort	"	12	
" Vene	"	—	Põlevkivi, II. sort	"	9	
Kaerad, toldu, Eesti	"	240—245	" III.	"	6	
" seemne, Vene	"	—	Raud, sordi	"	275—290	
Odrad, Õlle	"	300—305	" talad (T)	"	280—	
Erned, rohelsed, Eesti	"	—	" vits	"	430—480	
" Hollandi	"	760—	" raud plekk	"	470—500	
Riis, Burma II.	"	740—750	" " tsingitud	"	720—760	
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	78—80	Teras Inglis	"	—	
" piirituse	"	57—58	" Saksa	"	—	
Kartuli tärklis „Superieur“	"	—625	" nikkel	"	—	
Piim, pudelites	ltr.	20	" vedru	"	490—	
Või, meierei, eksport	n.	148—150	" tööriistade	"	1200—1400	
Või siseturg	"	—120	" talla	"	310—340	
Margariin, väljamaa	"	49—60	Malm	"	170—200	
Juust, kohalik Schveitsi.	pd.	3000—3200	Inglitina	"	10500—11000	
Kaseliin	"	600—750	Seatina	"	1400—	
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	22—24	Vask, plekk punane	"	4300—4700	
" II. s.	"	20—21	" valge	"	3800—4300	
Kakao, Inglis	pd.	2400—2500	Tsink-plekk	"	1600—1640	
" Ameerika	"	—	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	"	650—670	
" Hollandi	"	2600—2800	" Ameerika	"	560—580	
Kohvi, Rio, Santos	"	5400—5800	" solaar	"	—	
Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	"	6000—7400	" Autolien	"	1000—1200	
" Mexiko	"	—	" auto	"	—	
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	Tsilindriõli, Vene	"	—	
" " Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	" Ameerika harilik aur 280 ^o	"	630—	
" " " Tsellon	"	7600—7800	" " ülekuumanud „ 320 ^o	"	950—	
" " " Moning, Hiina	"	5000—5600	Põlevkivi õli	"	180—240	
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	770—780	" pigi	"	250—	
" " Java	"	—	Nafta, Vene	"	280—290	
" " " Poola	"	—	" Ameerika	"	220—230	
" " " Czechoslovaakia	"	—800	Petrooleum, Vene	"	290—300	
Siirup, kartuli, B 42 ^o	"	—760	" Ameerika	"	290—300	
" " " B 38 ^o	"	—	Bensiin, Vene	"	600—660	
" " " Glucose	"	735	" Ameerika	"	600—660	
Sool, lahtine Saksa	"	56—58	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—	
" " Hispania	"	—54	Pesusooda	pd.	270—280	
" " Vene	"	—54	Seebikivi 72½% Inglis	"	585—595	
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	5700—	Parafiin 102—110 ^o	"	—	
" " Matfulls	"	5900—	" 120 ^o —134 ^o	"	—	
" " Shotti, Matties	"	5800—5900	Parkimise ekstrakt	"	—	
" " " Matfulls	"	6000—6100	Väävel, õie 98%	"	—	
" " " Norra Sloe	"	—	Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	pd.	9200	
Liha, sea, I. sort	pd.	1400—1680	" tsinkvalge Inglise	pd.	1750	
" " loomaa, I. sort	"	880—1100				
Pekk, eksport. I s.	"	—				

Tallinna börs kursisedel

tinavalge inglise	1750—
ooker Prants.	310—400
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6 pd.)	—
Chile	—
Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.)	18—20% fr. Tallinn
Thomasjahu k.100kg. 17-18% k.	590—
Kaalisool, 30% o, kott 6 pd. frko jaam	670—
40% o	880—
Kainiit 12% o lahline	pd. —
Vosvoriit, Eesti 6% o	34—36
Paber. rotatsiooni	425
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	pütt 830
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda	—
Tsement, Portland, Aseri	770
Kriit, toores	pd. 85—110
pestud	116—121
Asfalt	150
Tõrv, kivi	290—325
puu kodumaa	300—425
Lubi	38—40
Gips, tükides frko Isborsk	25
jahvatatud toores	35
krohvimise, ilma kottideta	45
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6500
Silikat D/B/B/	—
Puumaterjalid, saetud	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	—
IV s.	—
propsid; 7x7	—
liiprid	—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa toores nahast valmistud	pd. I s. 4800—5200
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist.	I sort 5800—6800
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist.	II sort 4400—4800
Toores nahk väiksed ja suured	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	5600—6200

Prahid :

Lina	
Tallinn — Stettin	tonn £ 20/—
— Ghent	25—26/—
— Dundee	—
— Belfast	—
Takud +	o/o

Puumaterjalid D/B/B/ Standard	
Tallinn — London	sh. —
— E. C. C. P. (Ingl. idarand)	42/—
— Antwerpen	—
— Southampton	—
— Manchester	—
— Amsterdam	—
— Dundie	sh. —

Segakaup	
Tallinn — Stettin	sh. 10—35/ + [+25% talve juuremaks]
— London	—
— Stockholm	Rk. 10/35

Või	
Tallinn — Stettin	tünn sh. 1/6

Kartulid	
Tallinn — Stockholm	tonn —

		15. XII.	17. XII.	19. XII.
1 dollar	O.	372,—	372,—	372,—
	M.	375,—	375,—	375,—
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1745	1743	1749
	M.	1760	1758	1763
	T.	—	—	—
100 Saksa rentmk.	O.	8.825	8.825	8.825
	M.	8.950	8.950	8.950
	T.	—	—	—
100 Šoomer mk.	O.	936	936	936
	M.	944	944	944
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	10.000	10.000	10.000
	M.	10.125	10.125	10.125
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	6525	6510	6535
	M.	6625	6610	6635
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1985	1990	1985
	M.	2035	2040	2035
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	15.010	15.000	15.000
	M.	15.190	15.190	15.190
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7175	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Tšehosl. kr.	O.	1095	1095	1100
	M.	1145	1145	1150
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1585	1585	1585
	M.	1635	1635	1635
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	5600	5600	5600
	M.	5700	5700	5700
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1825	1830	1825
	M.	1875	1880	1875
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7185	7175	7175
	M.	7285	7285	7285
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1775	1775	1775
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1000 Austria kr.	O.	5,15	5,15	5,15
	M.	5,40	5,40	5,40
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	4,90	4,90	4,90
	M.	5,15	5,15	5,15
	T.	—	—	—